

УДК [355.1:364.3] (477)

Журавльов М. В., полковник, ад'юнкт
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ КОЛІЗІЇ ЧЛЕНСТВА В ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Повсякденне життя і службова діяльність військовослужбовців регулюється Конституцією України, законами України з військових питань, статутами Збройних Сил України та іншими нормативно-правовими актами [1-4]. Водночас, на військовослужбовців покладаються обов'язки, що визначаються статутами та порадиникам Збройних Сил України [5].

Також необхідно зазначити, що 21.02.2019 набули чинності зміни до Конституції України про курс України до ЄС та НАТО. Зокрема, у преамбулі Конституції України зазначено, що: «Верховна Рада України від імені Українського народу громадян України всіх національностей, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України підтверджує європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України» [1].

З огляду на вище зазначене, керівництво ЗС України взяло чіткий курс на трансформацію відповідно до стандартів країн НАТО, зокрема Головнокомандувачем ЗС України генерал-полковником Русланом Хомчаком, в свій час було наголошено на незмінності досягнення стратегічної цілі, закріпленої в Конституції України, набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору [6].

Військовослужбовці як громадяни України мають рівні конституційні права на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації, для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Правовою нормою статті 39 Конституції України визначено право громадян України мирно збиратися, без зброї і проводити мітенці, походи і демонстрації, брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування [1]. Політичні партії та громадські організації не можуть мати воєнізованих формувань, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення держави.

В структуру організації Північноатлантичного Альянсу НАТО в сучасних умовах входить розгалужена система цивільних і військових структурних підрозділів для забезпечення покладених на Альянс функцій, а саме [7]:

міжсоюзницька конфедерація офіцерів запасу медичної служби (CIOMR), яка була заснована в Брюсселі у 1947 році як офіційна організація офіцерів-медиків запасу Північноатлантичного Альянсу НАТО.

У 1948 році була заснована міжсоюзницька конфедерація офіцерів запасу (CIOR) членами якої стали офіцери запасу Бельгії, Франції та Нідерландів. Конфедерація нині об'єднує всі наявні у країнах організації Північноатлантичного Альянсу НАТО асоціації офіцерів запасу.

Тут слід додати, що конфедерації CIOMR, CIOR є неполітичні, неурядові, неприбуткові організації. Метою цих організацій є робота на підтримку

політики Північноатлантичного Альянсу НАТО, розвиток співпраці між асоціаціями офіцерів запасу країн-членів організації Північноатлантичного Альянсу НАТО та солідарності в ньому [9].

Члени CIOMR та CIOR у цивільному житті проводять активну діяльність у діловій, промисловій, дослідницькій, політичній та інших галузях професійного життя. Вони мають змогу сприяти кращому розумінню питань безпеки у цивільній діяльності, знання та досвіду у розв'язанні завдань і проблем, що постають перед силами запасу Організації Північноатлантичного Альянсу НАТО [10].

Отже, Національне законодавство України дає право військовослужбовцям бути членами громадських організацій які можуть брати участь в їх роботі у вільний від обов'язків військової служби час або коли вони вважаються такими, що не виконують обов'язків військової служби. Громадські організації не входять до складу органів військового управління сил сектору безпеки і оборони України. Натомість в структурі військової організації Північноатлантичного Альянсу НАТО організації є структурним підрозділом і мають конкретні завдання.

Поряд з тим в Національному законодавстві України є грубі юридичні колізії між законом України «Про Збройні Сили України» та законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Так в статті 17 закону України «Про Збройні Сили України» визначено що військовослужбовці можуть бути членами громадських організацій, натомість в статті 5 закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» є обмеження щодо членства військовослужбовців в громадських організаціях та спілках (рухах) [6].

Тим самим виникає юридична колізія яка в майбутньому дасть підстави військовослужбовцям звертатись для відновлення порушених командирами

військових частин (установ) Конституційних прав і свобод в судіві, захисні організації та правоохоронні органи України та до їх посадових осіб.

Варто зазначити, що фактично правова норма щодо участі військовослужбовців в громадських організаціях є не врегульованою на державному рівні і потребує від Верховної Ради України негайного врегулювання права чи обмеження військовослужбовця на членство в громадських організаціях та спілках (рухах).

На наш погляд, для уникнення в подальшому зазначених юридичних колізій необхідно: *по-перше*, профільному структурному підрозділу відповідальному за військово-соціальну роботу Генерального Штабу Збройних Сил України подати пропозиції щодо головування та участі військовослужбовців в громадських організаціях до департаменту соціального та гуманітарного забезпечення Міністерства оборони України з метою внесення відповідних змін до законів України; *по-друге*; затвердити порадики військово-керівних публікації з питань військово-соціальної роботи у Збройних Силах України.

Література

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Просвіта – 1996. – 12-13 с.
2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.91 № 2011-12.
3. Закон України «Про Збройні Сили України»: від 06.12.91 № 1934-ХІІ.
4. Закон України «Про оборону України»: від 06.12.91 № 1932-ХІІ.
5. Статут внутрішньої служби Збройних Сил України. затвердженні законами України від 24 березня 1999 року №-548 ХІV; №551-ХІV № 550- ХІV; №549-ХІV-9с.
6. Голопатюк Л.С., Козій І.С., Ординович А.Г. Посібник з питань європейської та євроатлантичної інтеграції для Збройних Сил України: Структура НАТО та її еволюція в сучасних умовах 2013. 7-20с.

7. Довідник НАТО. Партнерство і співробітництво. За підтримки Бюро інформації та преси НАТО 1997 – 220-221с.
8. Пам'ятка. Учасникам протидії збройній агресії Російської Федерації проти України. Права, обов'язки та гарантії соціального захисту. Національний фонд на підтримку демократії «Норвегія – Україна» 2021 – 196-212 с.
9. Гриценко А.С., Мирончук А.І. Атлантична панорама. Україна на шляху до НАТО №1 (1), березень 2006 року 18-21с.
10. Мирончук А.І., Атлантична панорама. Європейська держава № 3 (16) травень-червень 2008 року. Роль неурядового сектору 2008 – 17с.

УДК 35.076

Чубань В.С., к.е.н., доцент

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України

ПІДТРИМКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ УРЯДОМ УКРАЇНИ

Внутрішньо переміщеними особами (ВПО) є люди, які через воєнні дії змушені покинути своє постійне місце проживання в межах України. Зокрема, це стосується осіб, які перемістились з регіонів, де ведуться активні бойові дії, визначених Урядом (розпорядження КМУ від 06.03.2022 р. № 204 – для «Підтримки: Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Київська області, м. Київ, Луганська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська області) [1].

Підтримку ВПО урядом України, можна поділити на три напрями (рис.1).

Основні нормативно-правові акти щодо ВПО: